

melankólikus ember volt s csak akkor vidult fel, amikor a szó Magyarországra és a tudományra terelődött.

Azzal szerzett magának világhírt, amit csak eszköznek szánt. Igazi célja csak álmom maradt... Ez is magyar sors...

Kőrösi Csoma Sándor dardzsilingi sírjára az angolok ezt vésették:

„Itt nyugszik Kőrösi Csoma Sándor, Magyarország szülőltje. Nyelvészeti és irodalmi kutatások végett keletre jött és éveken át olyan nélkülözések közt, amilyeneket ember ritkán viselt el, türelmes munkával a tudomány érdekében, elkészítette a tibeti nyelv szótárát és nyelvtanát. Ezek az ő legszebb, legigazibb emlékei“.

Széchenyi István gróffal együtt mondhatjuk mi is most, halála évszázados évfordulóján:

„Egy szegény árva magyar pénz és taps nélkül, de elszánt, kitartó hazafiságtól lelkesítve, Kőrösi Csoma Sándor, bölcsőjét kereste a magyarságnak és végre összeroskadt fáradalmai alatt, távol a hazától alussza örök álmát, de él minden jobb magyar lelkében“.

Magyar karácsony 1942-ben.

— Karácsonyi színjáték 3 felvonásban. —

Irta: *Vicsay Lajos.*

I. FELVONÁS.

(*Szin:* Egyszerű falusi szoba a megfelelő butorzattal. Hátról fal, előtte egy kisebb asztal, azon nagyon egyszerű kis karácsonyfa vagy csak fenyőágacska vázába téve. Körülötte székek, néhány butordarab.)

Személyek: Édesanya, Piroska 17 éves, Sanyi 15 éves, Boriska 13 éves, Mariska 11 éves, Pista 9 éves, Vándor.

1. Jelenet.

(Kint hideg magyar téli este, bent borongó magyar család. Éppen Szentestén vagyunk. A ruházaton, vacsorán is meglátszik a háború nyoma. Éppen vacsorától kelnek, az asztal körül ültek: Édesanya, Piroska, Boriska, Mariska és Pista. Amint fölkelnek, elmondják az evés utáni imát csendben, majd keresztet vetnek s Piroska fölkel, hogy az asztalt leszedje.)

Piroska: Ilyen szomorú karácsonyunk sem volt még, mióta az eszem tudom.

Édesanya: Fiam, csak szomorúbb ne legyen, bár nekem is majd kiszakad a szívem, hogy édesapátok nem lehet ma

köztünk. Ki tudja, merre jár szegény... talán csak a gondolata hozza ma haza közénk... ha ugyan erre is ráér...

Boriska: De a levelünket bizonyosan megkapta, hiszen mindnyájan írtunk bele s megírtuk, hogy mi csak azt kérjük a Jézuskától, segítse haza egészségben édesapánkat...

Édesanya: Igazad van, kis lányom... de attól félek, hogy a kis Jézus póstásának ilyenkor annyi sok a dolga, hogy még nem juttathatta el édesapádhoz a levelet...

Mariska: Hiszen már majdnem két hete, hogy feladtuk, Édesanyám... Ennyi idő csak elég a póstának...

Pista: Igen, de tudod te azt, hogy milyen messzire van tőlünk most édesapánk! Egész a világ másik végén...

Édesanya: Hanem tudjátok mit, gyerekek, énekelgessünk olyan szép karácsonyi énekeket, amelyeneket szoktunk, így talán jobban elmulik ez az annyira várt Szenteste is. Nocsak, kezdjük is mindjárt: *Krisztus Jézus született*... (Lassan énekelni kezd, utána gyermekei.)

Pista (Ének után): Most meg a *Mennyből az angyalt*...

Mariska: Azt még ne, előbb a *Pásztorok, pásztorokat*...

Piroska: Hát kezdjük: *Pásztorok, pásztorok*...

Pista (beleszól az énekbe): Ma nem jönnek a betlehemesek, édesanyám?

Édesanya: Bizony fiam, ilyen kemény hidegben nem tudnak ellátogatni hozzánk, ide, a falu végére, ninesen út, mindjárt behordja a szél, még el is tévedhetnének ilyen sötét este... (Az ének abbamarad.)

Boriska: Pedig de szép lett volna... Tavaly is itt voltak s olyan szép volt, amikor a kúcsi Jézuskát behozták a betlehemben!

Édesanya: Nem tudom, hol van ma boldog karácsony. Kint a nagyvilágban háború van, mindenkinek van valakije, aki hiányzik az asztal mellől, aki elment, akit hazavárnak... Talán soha annyi sóhaj nem szállott még az Ég felé, mint ezen az estén... (Elgondolkozik, de aztán megerősíti magát). De hol jár még mindig ez a Sanyi? A leventék karácsonyi ünnepele már bizonyosan végetért...

Piroska: Most osztják szét a bajtársi szolgálat szeretet-csomagjait bizonyosan a hadbavonultak hozzátartozói között a nekik állított közös nagy karácsonyfa alatt.

Mariska: De szerettem volna én is ott lenni, milyen szép is lehet...

Édesanya: A magyar nemzetnek — édes gyermekeim — most egyetlen nagy hatalmas karácsonyfája van a messze tőlünk harcoló honvédek számára... Ez a Kárpátokon áll. A Kárpátok behavazott bércein csillog, mintha gyémántporral szórták volna be angyalkezek, ott áll közöttünk, akik távol vannak tőlünk s köztünk... elérhetetlen magasan... de mégis

úgy, hogy mindnyájan láthatjuk, ha behunyjuk szemünket. Ott van most a mi nagy-nagy közös karácsonyfánk...

Boriska: És egy aggódó, féltő nemzet énekel alatta karácsonyi énekeket...

Pista: De jó volna, ha kinn a fronton is meghallanák édesapámék...

Édesanya: Meghallják, fiam, egészen biztosan... meghallják. Egyik fülük előre figyel, a mindig ugrásra kész ellenségre, de a másik visszafigyel, ide, a Kárpátokon álló nagy karácsonyfára s velünk énekelik az énekeket... Ott találkozunk velük a közös nagy karácsonyfa alatt... ott minden magyarok innen és túl a Kárpátokon...

2. Jelenet.

Voltak, Sanyi.

Sanyi (leventeruhában ajtót nyit, előbb még a csizmájáról verdesi a havat): Foga van a télnek, hamar kezd! Dícsértessék a Jézus...

Mindnyájan: Mindörökké...

Piroska: Na, mindenkinek jutott az ajándékesomagból, Sanyi?

Sanyi: Hála Istennek, jutott... Aki eljött, eljöhetett, mindenki kapott valamit. Ha nem is sokat, hiszen mindnyájan nélkülözőünk most, de amit adtunk, szeretettel adtuk.

Piroska: Ülj asztalhoz, mindjárt hozom a vacsorádat...

Édesanya: Már azt hittük, fiam, elvesztél a nagy hóban...

Sanyi: Nem vesz el a magyar levente, édesanyám, olyan hamar. Igaz, hogy befutta az utat a hó, de a szívem hazatalált volna még nagyobb viharban is. De milyen csontfagyasztó hideg lehet odakint, édesapáméknál... Tavaly is 35–40 fokos hidegben harcoltak...

Pista: De a hidegben az orosz is fázik ám!

Sanyi: Az bizonyos, de az jobban megszokta már ezt a rettenetes időt. (Asztalhoz ül, keresztet vet, majd hozzákezd az evéshez. Körülülük, figyelik a szavát.) Nagyon szépen beszélt az igazgató úr. Azt mondta, hogy most, amikor odakint fáznak, fagyoskodnak édesapáink, testvéreink, fiaink, s éretünk áldozzák egészségüket, épségüket, életüket, nekünk, itthonmaradottaknak az a legnagyobb feladatunk, hogy a kintlévők hozzátartozóit támogassuk. Nem is lehet ennél szebb gondolat ma, ez kell, hogy összetartsa a kintlévőket az itthoniakkal, ez vezet mindnyájunkat a közös cél: a szebb magyar jövő felé! Azután a plébános úr szólott azokhoz, akiknek kint van valakijük s vigasztalta őket az Isten jóságával, aki mindig megsegíti a Benne bízókat...

3. Jelenet.

(Váltak, Vándor.)

Vándor: (Katonaruhában, kezében csomaggal. Kopogtat az ablakon.) Sanyi nyit neki ajtót, de az ajtónyitáskor besüvit a hideg hóvihar)... Dicsértessék az Úr Jézus e szent napon...

Mindnyájan: Mindörökké...

Édesanya: Mi járatban van jó ember, ezen a tájon, ilyen időben, mikor még a kutyát se engedi ki igaz ember a szabadba... Talán eltévedt?

Vándor: Útban vagyok hazafelé... A nagy hidegtől majd elfagytak lábaim, kezeim, az utat se találtam, csak itt akadtam rá a lámpafényre, ami kiszűrődött a havas tájra, hát bekopogtam az Úr nevében...

Édesanya: Ha így történt, jól tette, hogy bekopogott. Az eltévedt vándor mindig otthont talál nálunk, ha az Úr nevében kopogtat ajtónkon. De jöjjön közelebb, melegedjék fel egy kicsit, addig megmelegítjük azt a keveset, ami a magunkéból telik. Piroska, melegítsd csak meg odakint azt a kis maradék bablevest és mákostésztát... (Vándorhoz, Piroska kimegy.) Maga meg tegye le köpenyét, s üljön közelebb a tűzhöz. Adjatok neki széket, gyerekek. Aztán, ha tudja, mondja el, honnan vezette ide a jó Isten? De magán katonaruha van, hogy került ide?

Vándor (leül, melegedik előbb, majd beszélni kezd lassan): Hát bizony csakugyan a jó Isten vezetett ide... ebbe a házba, ahol úgy látom, meleg szívvel fogadják az otthontalan idegent... Szabadságra jöttem haza, már Mikuláskor elindultam, míg végre hazaértem Magyarországra. Idevaló vagyok a szomszéd községbe, de hogy vonat nálunk nincs, itt kellett leszállnom. Aztán csak nekivágtam az útnak, de sehogy se tudtam megtalálni az utat, annyira elváltoztatott mindent a hó, meg a szembevágó erős vihar. Délután 4 órától járom a tájat, de hasztalan... míg most ide akadtam, gondoltam bekopogok, hátha megalhatom, s reggel majd világosan hazamehetek.

Piroska: Most előbb egyen bácsi, azután majd tovább mondja. (Elébe teszi a tányért, és a tálat.) Kenyerünk bizony már nincsen, mi is keveset kapunk s ennyi szájnak kétannyi sem volna elég. De itt van egy kis meleg leves, meg ez a kis tészta, fogyassza el jó étvágygal...

Vándor: (Hozzálát az evéshez.)

Sanyi: Azt mondta, hogy szabadságra jött. Csak nem a haretérről? Hát hazaengedték? Honnan jön, nem találkozott az édesapámmal?

Vándor (evés közben): Mi a neve e tisztos ház gazdájának?

Sanyi: Szabó Sándor, tizedes, aki szintén kint van a hare-téren már 9 hónapja.

Vándor: Sok Szabó nevezetűvel szolgálók, nem tudom, ismerem-e? Nem egy olyanforma ember az édesapja, mint maga?

Sanyi: A vonásai ilyenek, mint az enyém, de vállasabb, magasabb.

Vándor: Hát bizony nem akarom magukat ennyi szíves-ség után elszomorítani, de ha már így áll a dolog, meg kell mondanom, hogy éppen a múlt hónap ilyentáján sebesült meg Szabó tizedes a századunkból, a harmadik szakasznál. Igen-csak hasonlított...

Édesanya: Jól gondolja meg jóember, mit beszél...

Sanyi: Csak nem halt meg?

Vándor (köhög): Én csak azt mondom, amit tudok, lehet hogy nem ő volt a maga édesapja. Megsebesült, aztán hátra-vitték a kötözőbe, azóta nem láttam, lehet hogy kórházba vitték.

Boriska, Mariska (egyszerre): Szegény édesapánk, mi van vele?

Vándor: Hát nem hal meg mindenki, aki megsebesül, lelkem. Akkor nem maradna magyar odakint...

Édesanya: December elején kaptunk tőle tábori lapot, azon még azt írta, hogy semmi baja sincs, ne aggódjunk érte...

Piroska: Biztosan emlékszik az édesapámra? Ő volt az, aki megsebesült?

Vándor: Biztosan egyáltalában nem tudom, csak annyit, hogy egy ilyesforma Szabó tizedes megsebesült egy orosz grá-náttól a múlt hónap végén.

Édesanya (felsóhajt): Megsegíti az én édes uramat az Isten, ha meg is sebesült, a hazáért folyt vére, de hazajön legalább, hogy én ápolhassam felgyógyultáig.

Sanyi: Hol sebesült meg, nem tudja bátyám?

Vándor: Azt nem láttam, mert a másik szakasznál volt, csak akkor láttam, amikor már vitték.

Piroska: Hátha nem is édesapám volt az!

Vándor: Az is meglehet... (Befejezte az evést, keresztet vet.) Fizesse meg a jó Isten a velem tett jóságukat!

Édesanya: Válijk egészségére, jó ember. De mondjon még valamit az uramról.

Vándor: Elmondok mindent, amit tudok... Hát amint... mondtam....

(Függöny lassan összemegy.)

II. FELVONÁS.

(*Szín:* Keleti tájat ábrázoló kép. Hátrul felhuzható füg-gönnnyel. Mögötte a betlehemi istálló. Középen kis jászol,

ebben a kis Jézus. Mellette egy széken Mária ül, mögötte Szent József. A jászol másik oldalán egy énekes angyal térdel, ringatja a kis Jézust. Jézuska fejénél arkangyal áll. A többi angyal tetszés szerint (a helynek megfelelően) áll csoportosítva az istállóban vagy azon kívül, felhős emelvényen. Az istálló felett a betlehemi csillag ragyog. Lehet a felhők közötti angyalok kezébe hangszereket adni, mintha játszanának. Az angyali jelenéshez 7 vagy 9 angyal szükséges, ezeknek egyike a jelentő angyal. Jelenésük után ők is a betlehemi istállóban maradnak.)

Személyek: Szűz Mária, Szent József, Gáspár, Menyhért, Boldizsár napkeleti királyok, Arkangyal, Jelentő angyal, Énekes angyal, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 és 9 pásztor. (Angyal lehet még tetszés szerint.)

1. Jelenet.

(Keleti táj.)

Jelentő angyal: (megjelenik a színen). Úgy látom e házban sem tudnak nyugodni ezen az estén... Itt is ott is szorongó, aggódo magyarokat találunk... Álomra hajtom őket, azután békességet, nyugalmat hozunk e ház lakóinak... Álmodjatok magyar tanyák, magyar rónák, magyar hegyek... Álmodjátok azt ezen a szent éjtszakán, hogy ismét leszállyt az Égből az Isten Fia, hogy elhozza néktek a földi békességet: a szeretetet s felébredvén, szebbnek, jobbnak lássátok az életet... Az Úr egyszer már lehozta hozzátok a szeretetet, most is itt van, csak sokszor elhagyjátok a gyűlöletért... Lássátok, nyiljék meg szívetek s higgyetek! Reméljete! Szeressetek ismét. (Szavai elhalkulnak, a színen sötét, a jelentő angyal kimegy, azután újra világosság.)

2. Jelenet.

(Kilenc pásztor görbe bottal, tarisznnyával a színre jön, itt a közönséggel szemben, félkörben feláll. Az 1. pásztor korsót, a 2. keeskebört, a 3. báránkát, az 5. tarisznnyájában cipót, a 6. vaját, a 7. sajtót, a 8. fehér galambot hoz. A 4. és 9. pásztor nem hoz semmit.)

1. *Pásztor:* Este van, nyájaink alusznak már szépen,
Feküdjünk le mi is az Isten nevében
(Lefekszik.)

2. *Pásztor:* Elfáradtam én is, messze jöttünk,
Amíg nyájainknak jó legelőt leltünk.
(Lefekszik.)

3. *Pásztor:* Mily szépen virul itt a rétek virága,
Puha fűben vetve mindnyájunknak ágya.
(Lefekszik.)

4. *Pásztor*: (kicsi) Jó bátyáim, én nem tudok aludni,
Sohsem láttam csillagokat ily szépen ragyogni!
5. *Pásztor*: Igaz biz az, nézzétek csak, szeme a jó fiúnak:
A csillagok, akár a nap, oly fényesen ra-
gyognak.
6. *Pásztor*: Különösen az az egy ott, nézzétek csak, mint
ragyog,
Ragyogása felülmulja magát az öreg napot.
7. *Pásztor*: Az ám, milyen fényes az a szép csillag,
Jeruzsálem felől éppen ide, felénk ballag.
Mintha csak Istennek égi jele lenne.
Mint azt a próféta rég megjövendölte.
8. *Pásztor*: Ne nézzétek már annyit a csillagot!
Aludni kell, mert itt érjük a napot.
Majd felvigyáz ez a gyerek,
Ti meg hamar feküdjetek!

(Mind fekszik már, csak 4. pásztor nem, ez áll s az eget figyeli. Kívülről ének hallatszik: *Dicsőség mennyben az Isten-nek*... Ének végeztével.)

4. *Pásztor*: Mi ez? Mi hangzik oly szépen
Odafent a szép csillagos égben?
Mintha angyalok serege
Örömeiket zengene?

3. *Jelenet.*

Angyalok (körülveszik a pásztorokat) énekelnek: *Kelje-tek fel pásztorok, pásztorok*... A pásztorok meglepődve felül-nek s az angyalokra néznek csodálkozva. Ének végén a je-
lentő angyal előbbre lép.

- Jelentő angyal* (kezét felemelve): Jó pásztorok ne féljete! Nagy örömhírt hoztunk nektek:
Ma született a Jézuska,
Mindnyájotok Megváltója.
Betlehembe siessetek,
A Kisdedet ott lelitek,
Egy rongyos kis istállóban
Fekszik szegény a jászolban.

(Angyalok elmennek. A pásztorok éneklük: *Pásztorok, keljünk fel*... Ének végére mind felállnak.)

1. *Pásztor*: Láttátok mindnyájan az Ég jelentését?
Angyalok hirdették Krisztus születését.
Menjünk hát, siessünk, hová angyal küldte,
Felkeresni Jézust, ama Betlehembe.
Egy kis ajándékkal kedveskedjünk neki,
Szerény ajándékunk talán meg nem veti.

E korsóban tejet viszek neki, édeset,
Ez az, amit minden kicsi gyerek szeret.
(Korsóját kezébe veszi.)

2. *Pásztor*: Van egy kecskebőröm, tiszta fehér, puha,
Jó lesz takarónak kicsi lábaira.
(A bőrt vállára veti.)

3. *Pásztor*: Mit vigyek én neki, Isten szent Fiának?
Talán majd megőrül fehér báránykámnak.
(A báránykát ölébe veszi.)

5. *Pásztor*: Jó anyám sütötte itt e puha cipó,
Hogyha meg nem veti, én is neki adom.

6. *Pásztor*: Nekem meg van vajam, jó lesz a kenyérre,
Tán szeretni fogja a kedves szülője.

7. *Pásztor*: Itt egy darab sajtom, bíz egyebem ninesen,
Többet nem adhatok, látja a jó Isten.

8. *Pásztor*: Nekem is van szép fehér galambom:
Jézuskának viszem, neki turbékoljon.

4. *Pásztor* (kiesi): Istenem, Istenem, nekem nincs sem-
mim se,

Üres kézzel megyek Jézuska elibe.

9. *Pásztor*: Én majd itt maradok őrizni a nyáját,
Ne bántsa a farkas a kis báránykákat.

Mind: Jó lesz, jó lesz!

(A pásztorok sorakoznak, a kis pásztor marad legutolsónak s a színteret körüljárva éneklük: *Pásztorok, pásztorok örvendezve*... A 9. Pásztor a középén állva marad, a többiek az ének végén elmennek a színről.)

4. *Jelenet.*

(Gáspár, Menyhért és Boldizsár jönnek s megállnak a pásztor előtt.)

Gáspár: Adj Isten jónapot nyájak hű pásztorai!
Nem tudod merre van az egek királya?
Fényes csillag jött fel Keleten az égre,
Az vezetett minket erre a vidékre.

9. *Pásztor* (botjával mutatva): Itt fekszik közelben Bet-
lehem városa,

Legszélén ott áll egy rongyos istállócska,
Angyalok jelenték: Jézus ott született,
Im, ott a csillag is, majd oda elvezet!

Menyhért: Köszönjük jó pásztor!

9. *Pásztor*: Szívesen, királyok,
Az Isten áldása szálljon le reátok.

(A királyok egymásután elindulnak s tőlük kissé távolabb a pásztor. A színpadot körüljárva énekelnek: *Mennyből az angyal*... Ének végén elmennek.)

5. Jelenet.

(A hátsó függöny lefut s látható a betlehemi istálló az angyalokkal stb. Az angyalok ezt énekelik: *Felnagy öröme, most született...* Mikor odaérnek: *Egyszerű pásztor jöjj közelebb...* a pásztorok jönnek és négy jobbra, négy balra az istálló elé áll sorba, hogy a látást ne akadályozza.) Bent lát-szik Mária, Szent József s a jászolbölcső.)

(Pásztorok jönnek.)

1. *Pásztor*: Áldott kis Messiás, nemzetünk királya,
Köszönt először a szegény pásztor szája.
Nem hozhattam néked semmit se egyebet,
Csak ezt a kis korsó frissen kifejt tejet.
(Korsóját leteszi, letérdel.)
2. *Pásztor*: Itt egy szép kecskebőr, tenéked ajánlom,
Édes kis Jézuskám, lábaeskád ne fázzon.
(Ajándékát leteszi, letérdel.)
3. *Pásztor*: E kis bárány legkedvesebb jószágom,
Kegyes Jézus, im, néked ajánlom.
(Ajándékát leteszi, letérdel.)
5. *Pásztor*: Friss kenyeret hoztam kis kezédbe,
Édesanyám ma reggel sütötte.
(Ajándékát leteszi, letérdel.)
6. *Pásztor*: Nincs egyebem, hoztam hát
Egy kis finom vajacskát.
(Leteszi, letérdel.)
7. *Pásztor*: Én meg egy darab sajtot hoztam néked,
Édesanyám adta, odadom Tenéked.
(Leteszi, letérdel.)
8. *Pásztor*: Ez a fehér galamb csak azt turbékolja,
Fogadj el szívesen, aranyos Jézuska.
(Leteszi, letérdel.)
4. *Pásztor* (a kicsi):
(a szélén meghúzódva marad s onnan beszél)
Édes kis Jézuskám, szegény árva vagyok,
Ajándékul Neked semmit sem hozhatok.
De ha elfogadod árva kis szívemet,
Neked adom s véle igaz hűségemet.
(Letérdel.)

(Ének) mind: *Örvendjünk mindnyájan, Jézus született...*
Az ének utolsó szavainál érnek ide a királyok, a pásztorok előtt kétoldalt megállnak, jobbról Gáspár és Menyhért, balról Boldizsár és a 9. Pásztor, ki azonnal letérdel.)

6. Jelenet.

(Voltak Gáspár, Menyhért, Boldizsár és a 9. Pásztor.)

Gáspár: Messze napkeletről egy csillag vezete,
Eljöttünk hát Hozzád Egek fejedelme.

Üdvözlégy Istennek testté vált igéje,
Aranyakat hoztam hódolat jelére.
(Ajándékát leteszi, letérdel.)

Menyhért: Üdvözöllek Jézus, világ Megváltója,
Bánatos szíveknek megvigasztalója.
E tömjén illata szálljon ime feléd,
Tégedet imádva borulok le Eléd.
(Ajándékát leteszi, letérdel.)

Boldizsár: Köszöntelek Jézuskám, királyok királya,
Kinek égben vagyon fényes koronája.
Mirhát hoztam ime szentséges testedre,
Áldásodat kérem szeretett népemre.
(Leteszi, letérdel.)

Mind (énekelve): Krisztus Jézus született, örvendezzünk...

Szűz Mária: (ülve): Örülök, hogy a kis Jézust mind
üdvözöltétek,
Áldása lesz tirajtatok, amért eljövéték.
Legkedvesebb ajándékot, ó te szegény árva,
Te hoztad a kis Jézusnak születésnapjára.

Szent József: Köszönöm a Jézus nevében,
Mindazt, amit ide hoztatok.
Jó szívetek méltó jutalmaként
Áldása lesz néki rajtatok.
Ő megáldja mindig, ki nevében
Könyörül az elhagyott szegényen...

Ének (mindnyájan): Békesség földön az embereknek...

Arkangyal: Dicsőség a magas mennyben Istennek,
Békesség a földön a jó embereknek.
Földön élő népek, szólok tihozzátok,
Angyali szózatom ime, hallgassátok,
Megszületett Jézus, az örök szeretet,
Értetek elhagyta a fényes mennyeket.
Leszállott ragyogó égi trónusáról,
Csillagokkal ékes, boidog mennyországból.
Egész világ bűnét mind magára vette,
Hogy haragvó Atyját így megengesztelje,
Megnyíthassa néktek az eget kapuját,
Megtörje a földön a sátán hatalmát.
Kinek angyalsereg szolgál fenn az égben,
Szalmás jászolágyon fekszik itt, szegényen:
Születhetett volna fényes palotában,
S ime, itten nyugszik rongyos istállóban.
Legyen példa néktek Jézus születése:
Alázatosságot tanuljatok tőle.
Szeressétek egymást. Tartsatok mind össze,
Másként széthullotok, mint az oлдott kéve.
Jézus is szegény lett: ti is viseljétek
Béketűró szívvel el a szegénységet;

Mert a mennyek útja tövises és nehéz,
Csak az juthat célhoz, ki az egekre néz.
Jézus szent példáját, ime kövessétek,
Úgy nyerhettek Tőle áldást, segítséget.
Dicsőség a magas mennyben az Istennek,
Békesség a földön a jó embereknek.

Énekes angyal (A kis Jézusnál énekelve):

Földre szállott Jézus,
Világ Megváltója,
Aludj csendben, békén,
Szerény kis jászolban.
Leghatalmasabbja
Földnek és az Égnek,
Barmok lehellete
Melengessen Téged,
Kit égi seregek
Dicsérve imádnak:
Te lész megváltója
E bűnös világnak.

1. *Pásztor*: (feláll) Elaludt már a kis Jézuska...
Fel ne költsök, menjünk haza...
(Függöny lassan le.)

III. FELVONÁS.

(*Szín*: előbbi falusi szoba. Ruhástól ott fekszenek, alsznak, amikor kívül megkondul a harangszó. A Vándor az asztalnál bóbiskól.)

(*Személyek*: ugyanazok, mint az I. felvonásban.)

Piroska: Édesanyám, olyan szépet álmodtam! Álomban ott jártam Betlehemben és én is ott voltam, mikor a pásztorok és a háromkirályok köszöntötték az isteni Kisdedet!

Boriska, Mariska, Pista (egyszerre kiáltják): Én is ott voltam, én is hallottam mindent. Láttam a pásztorokat, az egyik, a legkisebb csak a szívét tudta odaadni a Jézuskának, mégis azt fogadta a legkegyesebben. Még mosolygott is rá a kis Jézuska.

Édesanya: Különös, gyermekeim, de mintha én magam is ezt álmodtam volna. Láttam a betlehemi csillagot felragyogni az égen, a pásztorokat, amint útnak indultak, a három királyt, amint az aranyat, tömjént, mirhát letették a kis Jézus jászola elé... Mintha én is ott térdeltem volna a jászol előtt...

Sanyi: Én csak nem mertem erről szólni, édesanyám, de én is erről álmodtam... Vagy talán nem is álom volt...?

Vándor: Engem is elnyomott az álom, itt bóbiskoltam az asztal mellett, de magam is ugyanezt láttam és hallottam. Angyalok énekeltek sok szép karácsonyi éneket, pásztorok és királyok beszéltek, magát Szűz Máriát is hallottam, amint beszélt...

Édesanya: Hát ez csodálatos. Na, de jól elaludtunk mindnyájan, pedig el szerettünk volna menni az éjféli misére... Gyerekek, keljetek, harangoznak már!

Piroska: Édesanyám, olyan vihar van, talán jobb volna ma itthon imádkozni... Félek, megfáznak a kisebbek. Meg a Vándor is mit csinál itt magában, ha meg eljön, még fáradtabb lesz.

Édesanya: Hát bizony se rendes téli ruhája, de még cipője sincs egyiknek sem. Az iskolába is csak felváltva tudtak járni már ősztől. Hát akkor a beharangozásnál költsd fel őket, s együtt imádkozva töltjük az éjféli misét itthon... (A Vándorhoz.) Hát maga, jó ember, nem alszik? Min gondolkozik?

Vándor: Azt mondják, hogy az éjféli misére harangoznak... Hát ha akarják, ha nem is mehetünk el, talán meghallgathatnánk legalább itthon is...

Sanyi (a többiek is mind ébren vannak már, törülgetik szemüket s egyre jobban idefigyelnek): Itthon hallgathatnánk meg az éjféli misét? Hogy lehet az, hiszen ide félórai járásra van a templomunk.

Vándor (csomagjához lép, felteszi az asztalra, bontogatja): Éppen egy rádiót viszek haza kis családomnak. Gondoltam, itt megpróbálnánk, hátha működne s akkor...

Boriska, Mariska, Pista: Jaj, de jó lenne rádiót hallgatni! Azon hallgatnánk meg az éjféli misét!

Sanyi (a kibontott csomag fölé hajolva): Tényleg, egészen jó rádió! De hol csináljunk antennát? Kint méteres a hó, sehová nem tudjuk felszerelni!

(A kisebbek élénken figyelik a kitett szép rádiót, Édesanya nem akar hinni a szemének.)

Vándor: Nem nagy dolog az, híradós vagyok én a katonaságnál, egykettőre meglesz az is.

Piroska: Gyerekek! Addig szedjük össze magunkat, azután énekeljünk, így várjuk a kis Jézus születését!

Édesanya: Imádkozzatok szegény sebesült édesapátokért. (Egy kis időre csend van, kezüket összetéve imádkoznak, csak a Vándor és Sanyi foglalatosskodik a rádióval.)

Piroska: Talán bizony édesapánk is hallgatja valahol egy kórházban az éjféli misét, a budapesti rádió éjféli miséjét! Akkor most együtt leszünk, legalább így, a rádió körül.

Édesanya: Adja a jó Isten, hogy hallgathassa.

Sanyi: Adjatok csak egy éles kést, gyerekek!

Vándor: Mindjárt készen is leszünk!

Pista: Tényleg szólani fog a rádió! Jaj de jó lesz, Édesanyám! Hátha beleszól édesapánk is!

Piroska: Onnan a kórházból nem lehet ám beleszólni!

Mariska: Pedig de jó lett volna, ha egyszer csak meghallottuk volna édesapánk szavát!

(Egyszerre halkan, majd egyre erősebben megszólal a

rádió. Vándor és Sanyi próbálgatják, erősítgetik végre tisztán szól.)

Vándor: Hány óra lehet? Azt hittem, ma már otthon együtt hallgathatjuk az éjjeli misét a családommal. Ott is lesz nagy öröm, ha meghallják!

Sanyi: Mindjárt féltizenkettő!

Vándor: Most beállítom Budapestre. (Próbálgatja a rádiót, végre Budapest magyar leadása következik. Zene lehet hanglemezzről, karácsonyi énekek. A beszéd utánózva.)

Sanyi: Hallgassatok csak, mit adnak le most Budapesten?

(Mindnyájan ott ülnek már a rádió körül, feszülten figyelnek a szóra.)

Rádió: Haló, itt Budapest egy. Az éjjeli miséig most a vöröskereszt bajtársi szolgálata ad üzeneteket. Magyar apák, fiuk, testvérek üzennek az otthonnak. (A szokásos kúrthang, majd más hang beszél.)

Rádió: Haló itt a Vöröskereszt rádió bajtársi szolgálat. Először is örvendetes üzeneteket közlünk a magyar karácsonyfák alá. Magyar apák, fiuk, testvérek és hozzátartozók üzennek az itthonmaradottaknak.

Kunszabó László őrnagy üzeni családjának: jól van, boldog karácsonyi ünnepeket kíván mindnyájuknak, feleségét, gyermekeit csókolja... (Itt néhány hírt még bemond a rádió, majd más hírek következnek.)

Édesanya: De boldogok is azok, akik most kapják a hírt, hogy hozzátartozójuk jól van, egészséges.

Piroska: Csitt, édesanyám, hallgassuk csak tovább, milyen híreket, üzeneteket közölnek?

Rádió: Szabó Sándor tizedes üzeni családjának Kiskeresztesre, jól van, ne aggódjanak érte, karácsony másodnapján hazaérkezik. A boldog viszontlátásig mindenkit csókol s kegyelemteljes karácsonyi ünnepeket kíván mindnyájuknak.

Sanyi: Hallottátok?

Édesanya: Ne tréfálgatok velem? Tényleg a rádió szól most itt, vagy csak tréfát űztök velem.

Vándor: Ezt a rádióból hallotta, jó asszony. Örülök, hogy nem úgy van, ahogy én gondoltam, illetve bizonyosan más Szabó tizedes lehetett a sebesült. Hála Istennek, most már magam is vigabban vagyok!

Piroska, Boriska, Mariska, Pista: Édesanyánk! Édesapánk hazajön! Meg se sebesült! Biztosan szabadságra jön! (Egyszerre beszélnek.)

Sanyi: Magát a jó Isten vezérelte ide ma közénk, bátyám!

Édesanya: A ma született kicsi Jézuska! A Szeretet, a világ Megváltója! Gyerekeim! Édes gyermekeim! Köszönjük meg a kis Jézusnak ezt a kegyes ajándékot, hogy visszaadta nekünk a ti édesapátokat! Énekeljünk: *Mennyből az angyal...* (Függöny.)